

HISTORIA
W SIECI

Otwarta kultura i nauka na przykładzie projektów Wikimedia

Natalia Ćwik
Kamila Neuman
Katarzyna Makowska
Wioletta Matusiak

Stowarzyszenie Wikimedia Polska

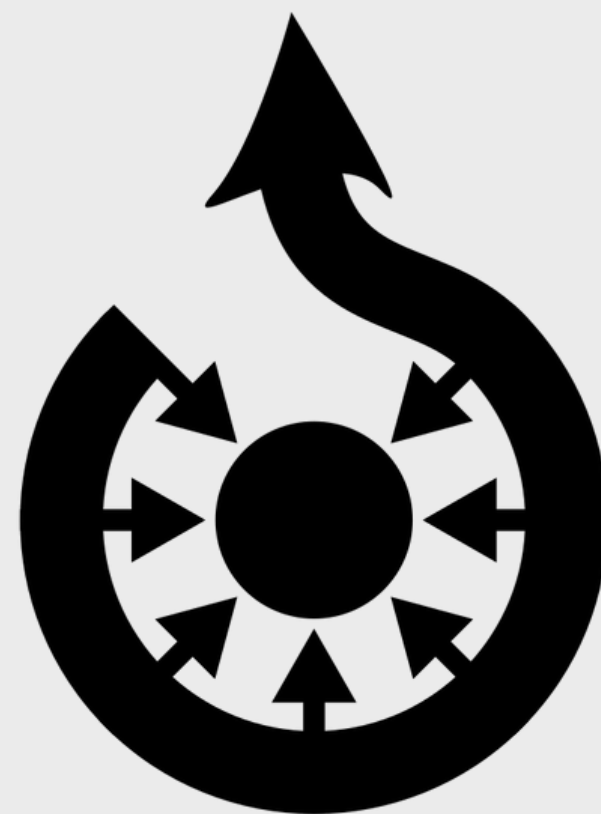
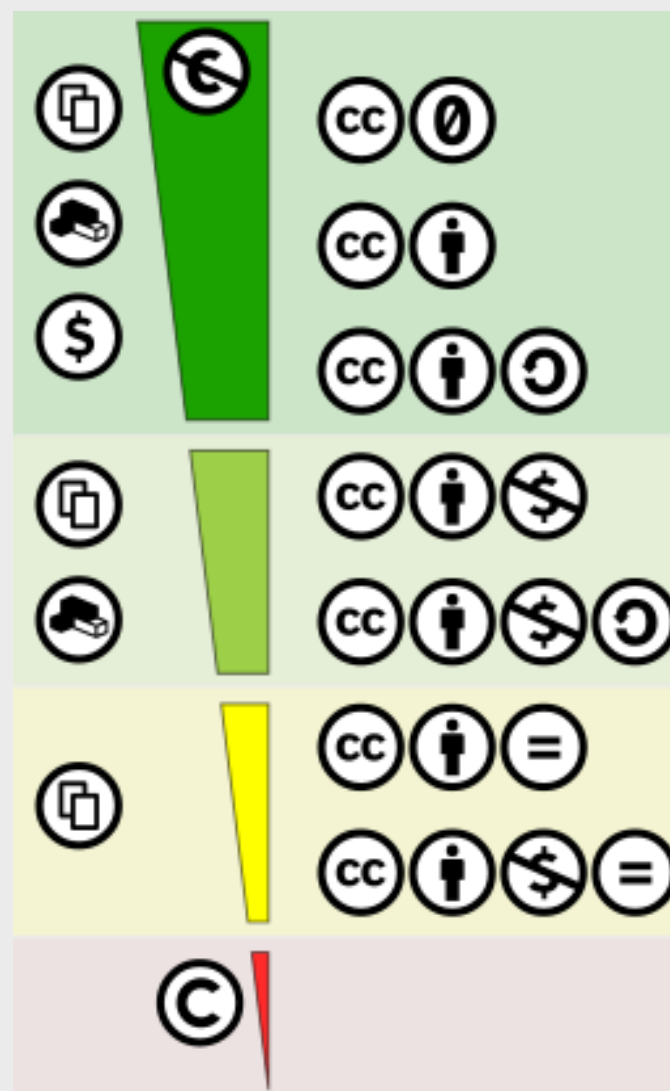
HISTORIA
W SIECI

Otwartość

Wikipedia i jej projekty siostrzane są projektami otwartej wiedzy, ponieważ ich fundamentem są wolne licencje, dzięki czemu każdy może projekty Wikimedia współtworzyć i rozwijać oraz z nich korzystać.

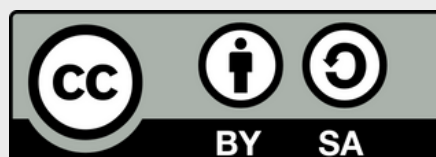
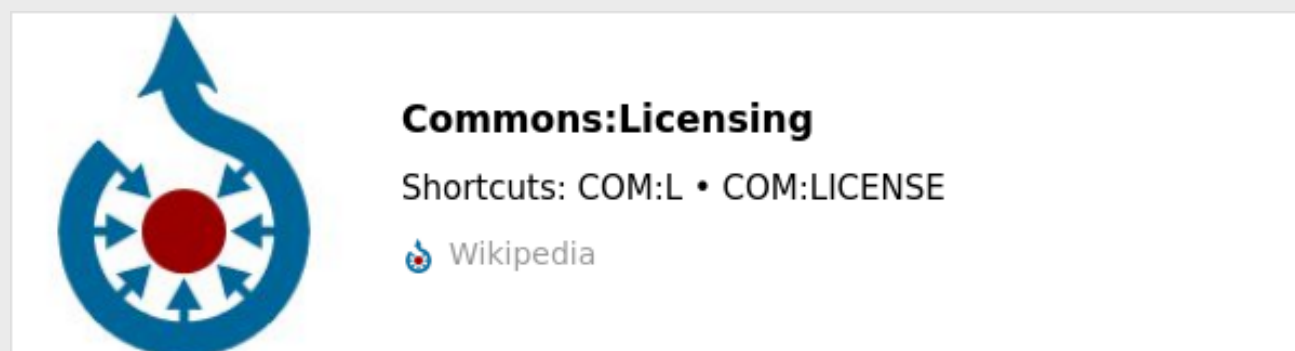

HISTORIA
W SIECI

Wszystko albo nic ?

Atrybucje

<https://generatoratrybucji.pl>

HISTORIA
W SIECI

Jedno zdjęcie mówi więcej niż tysiąc słów?

Krzysztof Raczkowiak, Public domain, via Wikimedia Commons

Ofiara zbrodni lubińskiej

Ofiara zbrodni lubińskiej – fotografia, wykonana przez fotoreportera legnickiego tygodnika „Konkrety” Krzysztofa Raczkowiaka, podczas...

W Wikipedia

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

Zasoby Wikimedia Commons

File:Brünnhilde (2017645524).jpg

More information can be found at
<https://flickr.com/commons/usage/>.

 Wikipedia

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

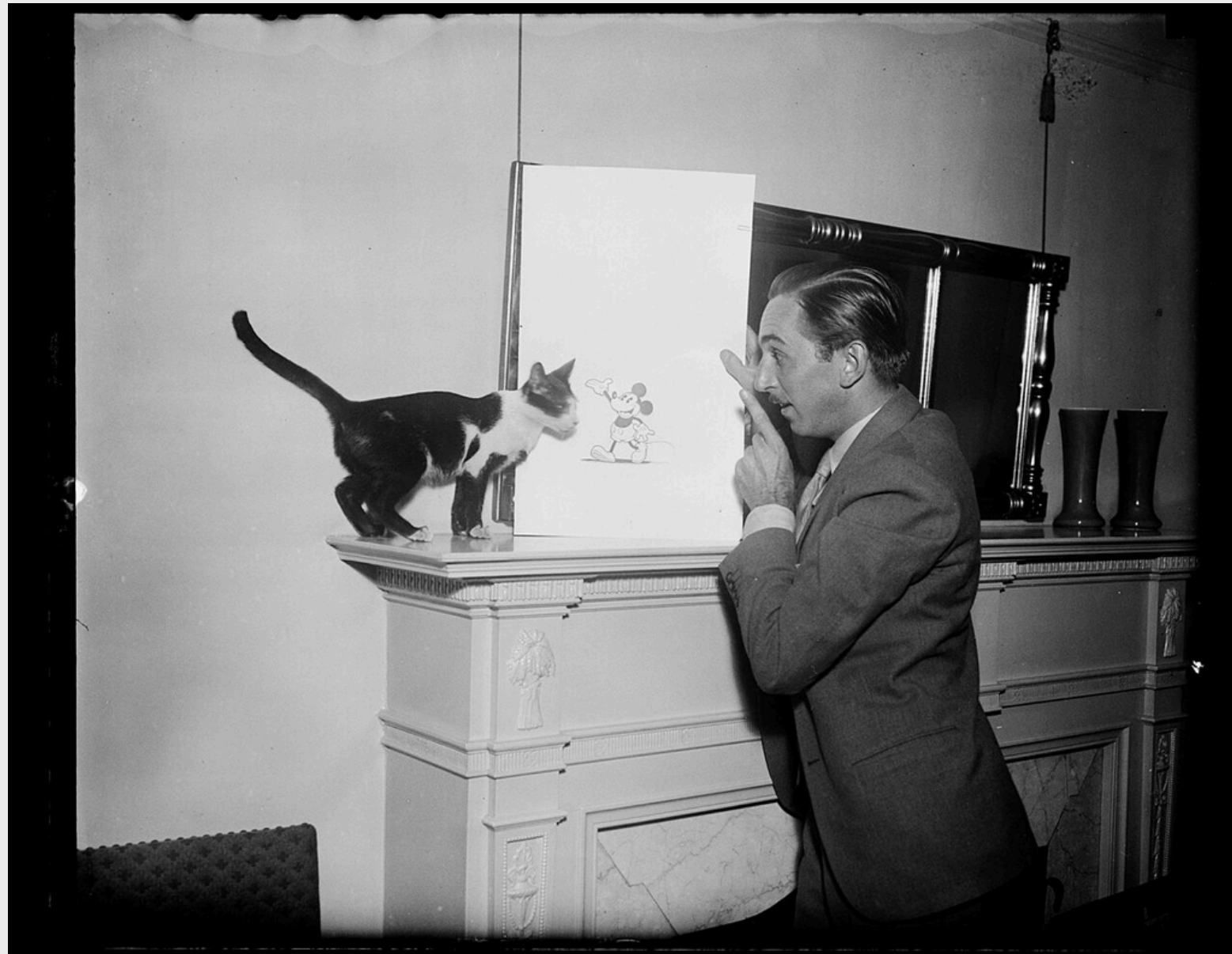
HISTORIA
W SIECI

109 698 806

kategorie

Harris & Ewing, Public domain, Wikimedia Commons

Willem van de Poll, CC0, Wikimedia Commons

State Library of New South Wales collection, No restrictions, Wikimedia Commons

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:1930s_photographs_of_cats

HISTORIA
W SIECI

109 698 806

kategorie

ملاك يوسف بدوي, CC BY-SA 4.0

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>, Wikimedia Commons

Petful from New York City, USA, CC BY 2.0

<https://creativecommons.org/licenses/by/2.0/>, Wikimedia Commons

Takashi Hososhima, CC BY-SA 2.0

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/>,
Wikimedia Commons

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Cats_wearing_costumes

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUROWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

William Hogarth, Public domain, via Wikimedia Commons

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Dogs_wearing_costumes

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

109 698 806

Jak nawigować? Kategorie

Kategorie (+): Portrait paintings in the National Museum in Kraków (–) (±) (↓) (↑) | Portrait paintings of females by Tadeusz Ajdukiewicz (–) (±) (↓) (↑)
| 19th-century portrait paintings of standing women at full length (–) (±) (↓) (↑) | Portrait paintings of women with dogs (–) (±) (↓) (↑) | Portrait paintings in Poland (–) (±) (↓) (↑) | (+)
Ukryte kategorie: Media contributed by the National Museum in Kraków | CC-PD-Mark | PD-old-100-expired | Artworks with known accession number | Artworks with Wikidata item | Artworks digital representation of 2D work
| PD-Art (PD-old-auto-expired)

Tadeusz Ajdukiewicz, Public domain, Wikimedia Commons

Antoine Pesne, Public domain, Wikimedia Commons

Niezidentyfikowany malarz, Public domain, Wikimedia Commons

Przeszukaj Wikimedia Commons

Category:

File:

Wyszukiwanie multimediów

Q Szukaj obrazów, plików audio, filmów i innych

Obrazy Dźwięk Wideo Inne media Kategorie i strony

Licencja ▼ Typ pliku ▼ Rozmiar obrazu ▼ Wyróżnienia społeczności ▼ Sortuj według: Trafności ▼

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Tadeusz Ajdukiewicz, Public domain, Wikimedia Commons

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Niezidentyfikowany malarz, Public domain, Wikimedia Commons

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

109 698 806

Jak nawigować?

Helena Modrzejewska

Helena Modrzejewska (1899)

Imię i nazwisko	Jadwiga Helena Misel-Chłapowska
Data i miejsce urodzenia	12 października 1840 Kraków
Data i miejsce śmierci	8 kwietnia 1909 Newport Beach
Zawód	aktorka
Współmałżonek	Karol Chłapowski (1868-1909)

 [Multimedia w Wikimedia Commons](#)

NieznanyUnknown author, Public domain, Wikimedia Commons

[Walery Rzewuski](#), *Helena Modrzejewska w roli tytułowej w sztuce „Barbara Radziwiłłówna”* (1865)

Walery Rzewuski, Public domain, Wikimedia Commons

Helena Modrzejewska jako Małgorzata w spektaklu *Faust* [Johanna Wolfganga Goethego](#)

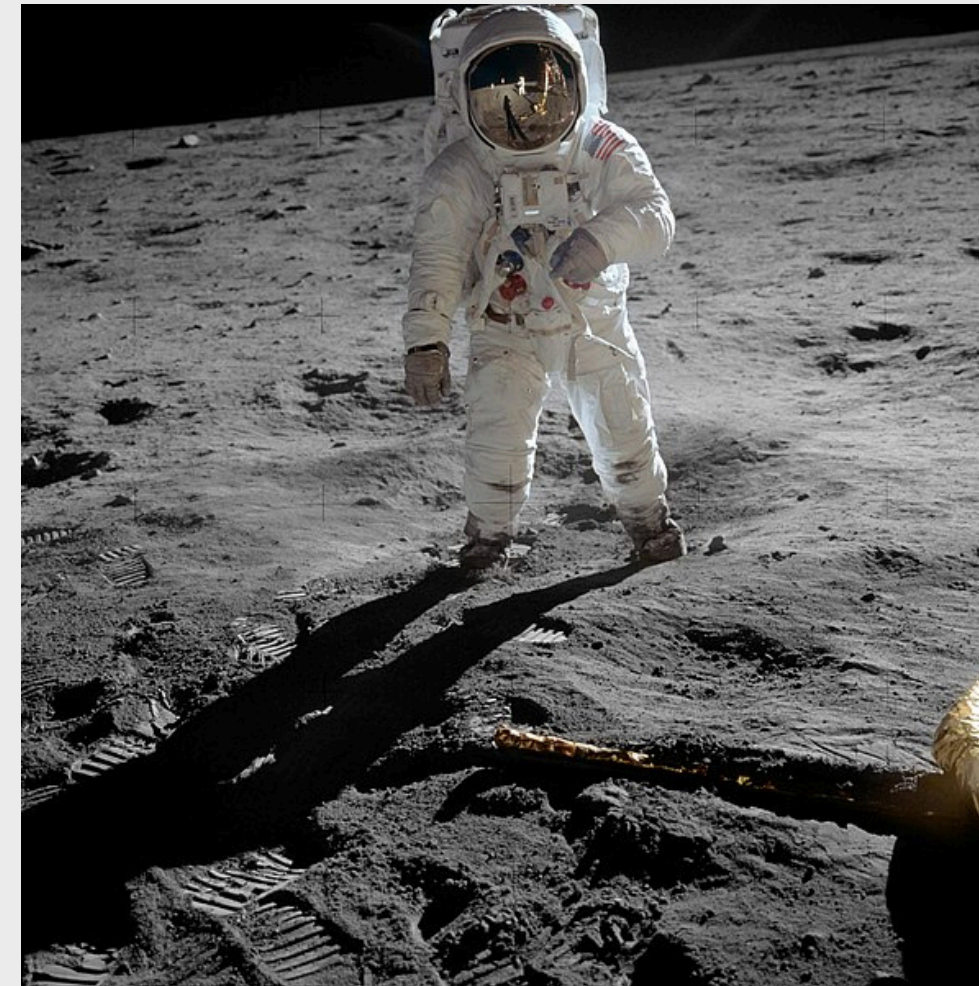
Biblioteka Narodowa, Public domain, Wikimedia Commons

HISTORIA
W SIECI

Charles Clyde Ebbets, Public domain, Wikimedia Commons

Neil Armstrong, Public domain, Wikimedia Commons

List of photographs considered the most important

This is a list of photographs considered the most important in surveys where authoritative sources...

 Wikipedia

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

109 698 806

GLAM-Wiki

Jak nawigować?

Muzeum Narodowe
w Krakowie

galerie | biblioteki | archiwa | muzea

Projekty współpracy między podmiotami dziedzictwa kulturowego a Wikipedią i jej projektami siostrzanymi realizowane na całym świecie, których celem jest upowszechnianie rzetelnej wiedzy o zasobach dziedzictwa

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikiprojekt:GLAM/Projekty>

https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:GLAM_in_Poland

Muzeum Narodowe w Warszawie, CC BY-SA 4.0
<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>, Wikimedia Commons

Narodowe Archiwum Cyfrowe, Public domain, Wikimedia Commons
Biblioteka Narodowa, Public domain, Wikimedia Commons
Muzeum Narodowe w Krakowie, Public domain, Wikimedia Commons

anonymous employee of the Museum "Zamek Królewski na Wawelu - Państwowe Zbiory Sztuki", CC BY-SA 4.0
<<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>, Wikimedia Commons

HISTORIA
W SIECI

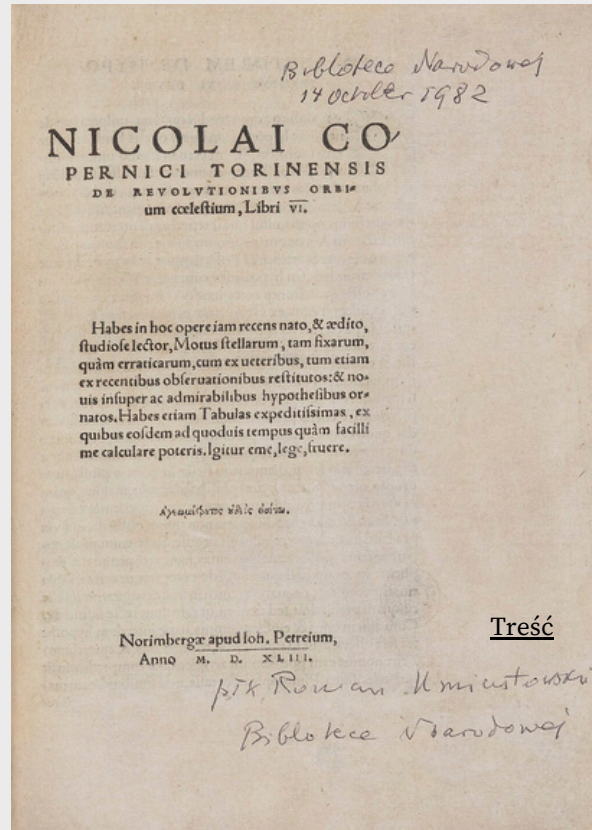
POLONA/

GLAMWIKI
OTWARTA KULTURA

Mszał Erazma Ciołka

O obrotach sfer niebieskich

Sakramentarz tyński

O krasnoludkach i o sierotce Marysi

 Category:Books in the National Library in Warsaw
This category has the following 200 subcategories, out of 2,946 total.
Wikipedia

 Category:Images contributed by the National Library in Warsaw - plants
The following 200 files are in this category, out of 1,450 total.
Wikipedia

 Category:Images contributed by the National Library in Warsaw - animals
The following 200 files are in this category, out of 1,991 total.
Wikipedia

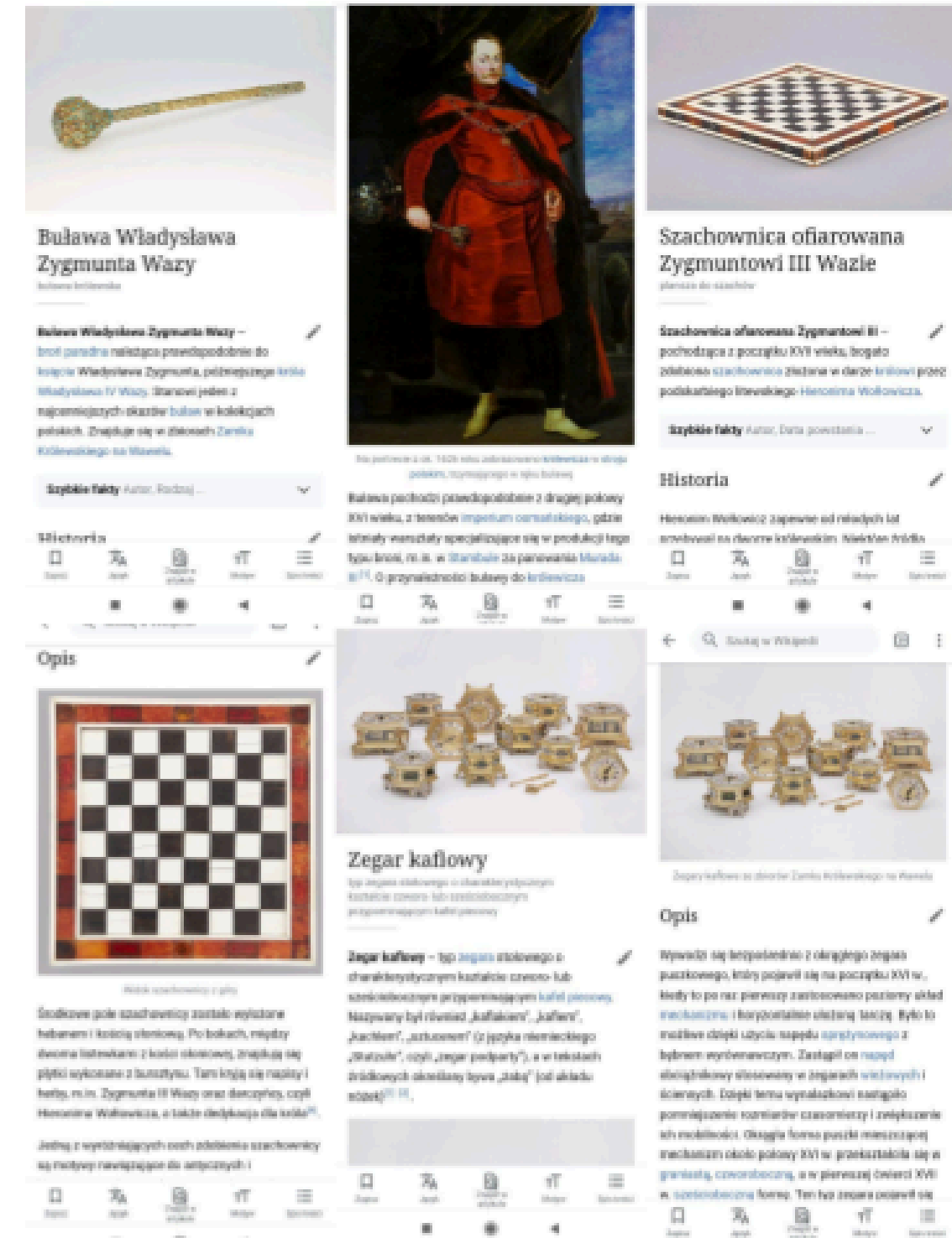
Wystawa stała w Pałacu Rzeczypospolitej
Wystawa stała w Pałacu Rzeczypospolitej – wystawa stała prezentująca najcenniejsze obiekty ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Pałacu Rzeczypospolitej.
Wikipedia

HISTORIA
W SIECI

<https://tiny.pl/bby418wq>

HISTORIA
W SIECI

Muzeum Narodowe
w Krakowie

Kamila Neuman (WMPL), CC BY 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>>, via Wikimedia Commons

Robert Drózd, CC BY-SA 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>, via Wikimedia Commons

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Wikimatejko>

HISTORIA
W SIECI

Ubiory w Polsce

Ubiory w Polsce 1200-1795 – album Jana Matejki, wydany po raz pierwszy w 1860 roku. Album składa się z dziesięciu tablic wykonanych w technice litografii, n...

Wikipedia

Ubiory w Polsce 1200-1795 – album **Jana Matejki**, wydany po raz pierwszy w 1860 roku. Album składa się z dziesięciu tablic wykonanych w **technice litografii**, na których autor przedstawił wygląd polskich strojów na przekroju wieków i różnych klas społecznych. *Ubiory w Polsce* posiadają znaczącą wartość historyczną i są jedną z najważniejszych publikacji na temat historii ubiorów polskich^[1].

Król Stefan Batory i Anna Jagiellonka z albumu *Ubiory w Polsce* Jana Matejki

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Wikimatejko/Efekty>

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

Konstytucja 3 Maja 1791 roku

Konstytucja 3 Maja 1791 roku – obraz Jana Matejki powstawał od stycznia do października 1891. W maju prace nad nim były jednak tak zaawansowane, iż możliwe było pokazanie płótna na jubileuszowej...

W Wikipedia

Kpalion, Jan Matejko, CC BY-SA 3.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0>>, via Wikimedia Commons

<https://tiny.pl/cxbh3>

Polski: Spis osób

1. [Stanisław Małachowski](#) (1736–1809), marszałek Sejmu Wielkiego
2. [Aleksander Linowski](#) (ok. 1759–1820), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji
3. [Ignacy Wyssogota Zakrzewski](#) (1745–1802), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji
4. [Tadeusz Kościuszko](#) (1746–1817), generał wojsk koronnych
5. [Kazimierz Nestor Sapieha](#) (1757–1798), marszałek Sejmu Wielkiego
6. [Julian Ursyn Niemcewicz](#) (1757–1841), poseł na Sejm Wielki, współautor konstytucji
7. [Michał Zabiello](#) (1760–1815), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji
8. [Jan Suchorzewski](#) (zm. 1804 lub 1809), poseł na Sejm Wielki, przeciwnik konstytucji
9. [Stanisław Kublicki](#) (1750–1809), poseł na Sejm Wielki, zwolennik konstytucji
10. [Franciszek Ksawery Branicki](#) (ok. 1730–1819), hetman wielki koronny, przeciwnik konstytucji
11. [Hugo Kołłątaj](#) (1750–1812), podkanclerzy koronny, współautor konstytucji
12. [Felix Turski](#) (1720–1800), biskup krakowski (lub Tymoteusz Gorzeński)
13. [Ignacy Potocki](#) (1750–1809), marszałek wielki litewski, współautor konstytucji
14. [Adam Kazimierz Czartoryski](#) (1734–1823), starosta generalny ziem podolskich, zwolennik konstytucji
15. [Scipione Piattoli](#) (1749–1809), sekretarz prywatny królewski, współautor konstytucji

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

Commons:Grafika na medal

An Indian peafowl (*Pavo cristatus*) flaring its feathers.

 Wikipedia

Commons:Featured pictures/Historical/People

This page is a gallery of featured pictures that the community has chosen to be highlighted as some ...

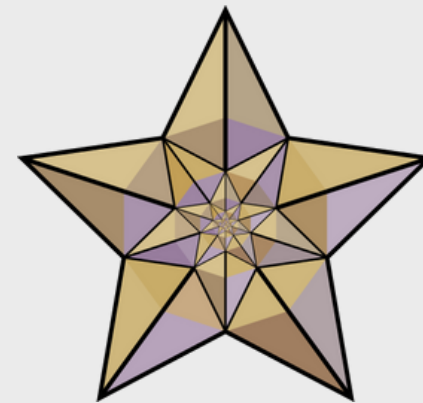
 Wikipedia

Commons:Featured pictures/Historical

This page is a gallery of featured pictures that the community has chosen to be highlighted as some ...

 Wikipedia

Original: United States Department of Defense (either the U.S. Army or the U.S. Navy)Derivative work: Victorrocha, Public domain, via Wikimedia Commons

[Napoleon Sarony](#), [Public domain](#), [Wikimedia Commons](#)

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

File:Rodzina różnorodności.jpg

Commons – repozytorium wolnych multimediów

[Pobierz](#) [Wykorzystaj ten plik](#) [Wykorzystaj ten plik](#) [Wyślij e-mail](#) [Informacje](#)

Rozmiar podglądu – 599 × 599 pikseli. Inne rozdzielczości: 240 × 240 pikseli | 480 × 480 pikseli | 768 × 768 pikseli | 1023 × 1024 pikseli | 1929 × 1930 pikseli.

[Add a note](#) [Help](#)

Wykorzystaj ten plik na stronie internetowej

URL strony:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rodzina_r%C3%B3%C5%BCnorodno%C5%9Bci.jpg

URL pliku:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7c/Rodzina_r%C3%B3%C5%BCnorodno%C5%9Bci.jpg

Sposób oznaczenia pliku:

Julia Wakula, CC BY-SA 4.0, Wikimedia Commons

Julia Wakula, CC BY-SA 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>, Wikimedia

☐ HTML

undefined

☒ HTML ☐ BBCode

512px szerokości

<a title="Julia Wakula, CC BY-SA 4.0 <<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>>, Wikimedia Commons"

href="https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rodzina_r%C3%B3%C5%BCnorodno%C5%9Bci.jpg">

Licencja [\[edytuj\]](#)

Ja, właściciel praw autorskich do tego dzieła, udostępniam je na poniższej licencji

Ten plik udostępniony jest na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe](#).

Wolno:

- **dzielić się** – kopiować, rozpowszechniać, odtwarzać i wykonywać utwór
- **modyfikować** – tworzyć utwory zależne

Na następujących warunkach:

- **uznanie autorstwa** – musisz określić autorstwo utworu, podać link do licencji, a także wskazać czy utwór został zmieniony. Możesz to zrobić w każdy rozsądny sposób, o ile nie będzie to sugerować, że licencjodawca popiera Ciebie lub Twoje użycie utworu.
- **na tych samych warunkach** – Jeśli zmienia się lub przekształca niniejszy utwór, lub tworzy inny na jego podstawie, można rozpowszechniać powstały w ten sposób nowy utwór tylko na podstawie [tej samej lub podobnej licencji](#).

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

Using photos from
Wikimedia Commons

https://commons.wikimedia.org/wiki/Commons:Simple_media_reuse_guide

HISTORIA
W SIECI

Wiki Lubi Zabytki

Polska edycja międzynarodowego konkursu fotograficznego

Zamek Czocha, Aneta Pawska, CC BY-SA 4.0

HISTORIA
W SIECI

ZADANIE

Wiki Lubi Zabytki

Pomysł na konkurs narodził się w roku 2010 w Holandii. Rok później w rywalizacji o nagrody uczestniczyło już 5,5 tys. fotografów z 18 państw...

W Wikipedia

<https://tiny.pl/jv2qrmt5>

- wejść na mapę WLZ, znajdź swoją miejscowość,
- odszukaj zabytek, który znasz, rozpoznajesz i lubisz i który jest na Commons (niebieska pinezka),
- wejdź na stronę tej fotografii na Commons i podzielą się nią na czacie,
- sprawdź też taki zabytek, który nie ma zdjęcia na Wikimedia Commons (czerwona pinezka) i który chętnie sfotografujesz i dodasz do Commons

HISTORIA
W SIECI

Otwarta edukacja

WiktorPilot, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

Anii2021, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

Kosiarz70 (Anna Kosobudzka), CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

Edukacja jest dostępna dla wszystkich, wiedza jest podana w taki sposób, by trafiać do różnych grup odbiorców, umożliwia uczenie się przez całe życie, pozwala się uczyć w sposób dopasowany do potrzeb odbiorców, pozwala eksperymentować i tworzyć.

HISTORIA
W SIECI

Otwarte zasoby edukacyjne

WiktorPilot, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

Anii2021, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

Kosiarz70 (Anna Kosobudzka), CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

O OZE mówimy wtedy, gdy zasób możemy swobodnie wykorzystywać, modyfikować i udostępniać innym.
Pomagają w tym licencja CC Creative Commons

HISTORIA
W SIECI

Licencje CC

Cztery podstawowe warunki licencji CC to:

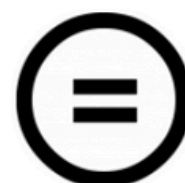
Uznanie autorstwa. Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne pod warunkiem, że zostanie przywołane nazwisko autora pierwowzoru.

Użycie niekomercyjne. Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne jedynie do celów niekomercyjnych.

Na tych samych warunkach. Wolno rozprowadzać utwory zależne jedynie na licencji identycznej do tej, na jakiej udostępniono utwór oryginalny.

Bez utworów zależnych. Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać utwór jedynie w jego oryginalnej postaci – tworzenie utworów zależnych nie jest dozwolone.

źródło: <https://creativecommons.org/share-your-work/cclicenses/>

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUROWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

Licencje CC

Za zgodą

Ta licencja umożliwia użytkownikom rozpowszechnianie, remiksowanie, adaptowanie i budowanie na materiale w dowolnym medium lub formie, pod warunkiem podania autora. Licencja zezwala na wykorzystanie komercyjne. CC BY obejmuje następujące elementy:

 BY: należy podać autora.

źródło: <https://creativecommons.org/share-your-work/cclicenses/>

HISTORIA
W SIECI

Wikipedia

U podstaw Wikipedii leży umożliwienie (każdemu, w nieskrępowany sposób) wykorzystywania wszelkich tekstów i plików multimedialnych w dowolnych celach, także komercyjnych, bez konieczności wnoszenia opłat i pytania o zgodę właścicieli praw autorskich do tych materiałów, lecz pod pewnymi warunkami.

WIKIPEDIA

źródło:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Pomoc:Kopiowanie_poza_Wikipedi%C4%99

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

Wikipedia

Aby dowolne wykorzystanie treści było możliwe, Wikipedia wykorzystuje kilka tzw. wolnych licencji. Właścicielami praw autorskich do materiałów udostępnionych w Wikipedii nie są ani Wikipedia, ani też instytucja, która za nią prawnie odpowiada, czyli Wikimedia Foundation, tylko osoby piszące w Wikipedii czy wstawiające pliki multimedialne. Muszą oni zgodzić się nieodwołalnie na objęcie swojej twórczości jedną z wolnych licencji.

WIKIPEDIA

źródło:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Pomoc:Kopiowanie_poza_Wikipedi%C4%99

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

Wikipedia

Dzięki temu, kiedy chcemy wykorzystać materiały znalezione w Wikipedii:

- po pierwsze – nie musimy nikogo pytać o zgodę;
- po drugie – musimy się dowiedzieć, na jakiej licencji jest udostępniony i zapoznać się z warunkami tej licencji;
- po trzecie – musimy się do tych warunków w pełni dostosować;
- po czwarte – jeśli warunki danej licencji nam nie odpowiadają, możemy spróbować dotrzeć do autorów i poprosić ich o zmianę licencji – często jest to jednak trudne do wykonania.

źródło:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Pomoc:Kopiowanie_poza_Wikipedi%C4%99

WIKIPEDIA

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

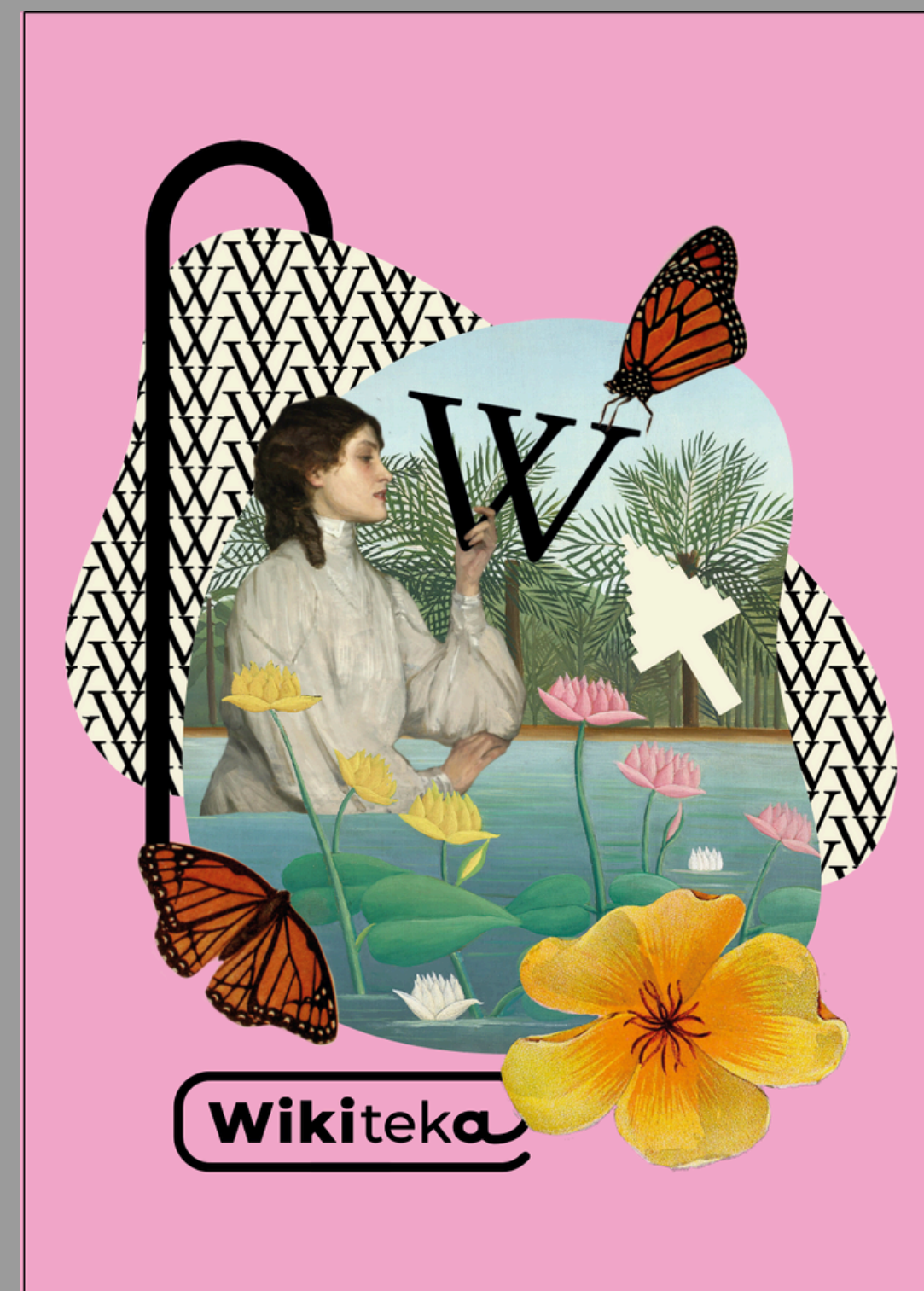

HISTORIA
W SIECI

Tworzenie kolaży

Autorka grafiki: Katarzyna Ostrowska

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUROWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

Wikipedia:Śląsk Cieszyński w Wikipedii [\[edytuj\]](#)

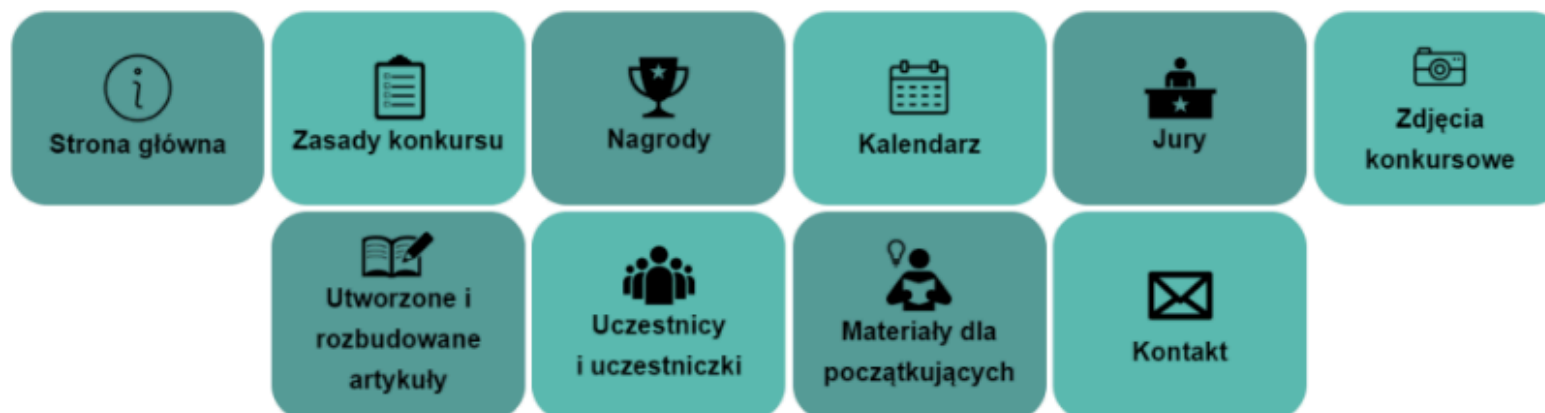
🌐 1 język ▾

Strona projektu [Dyskusja](#)

[Czytaj](#) [Edytuj](#) [Edytuj kod źródłowy](#) [Wyświetl historię](#) [Narzędzia](#) ▾

ŚLĄSK CIESZYŃSKI w Wikipedii

Śląsk Cieszyński w Wikipedii - projekt edukacyjny realizowany w 2021 r. przez Stowarzyszenie [Wikimedia Polska](#) i Centrum Polskie przy Kongresie Polaków w [Republice Czeskiej](#), przy współpracy z zespołem edukacji [Wikimedia Czechy](#).

O projekcie [\[edytuj\]](#) [\[edytuj kod\]](#)

Projekt „Śląsk Cieszyński w Wikipedii” skierowany jest do uczniów w wieku 13+, uczących się w Czeskim Cieszynie i okolicach. Pragniemy zainspirować chętnych do samodzielnego, odpowiedzialnego tworzenia treści w Wikipedii, poznawania dziedzictwa swojego regionu i wzajemnego poznania siebie oraz wikipedystów.

Do kategorii [Śląsk Cieszyński w Wikipedii](#) dodajemy w [Wikimedia Commons](#)

fotograficzną dokumentację naszych działań.

Most Sportowy / Sport Most, łączący Cieszyn i Czeski Cieszyn

[link](#)

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

Nowe artykuły [\[edytuj \]](#) [\[edytuj kod \]](#)

1. Antoni Trylski	25. Kuchnia świąteczna Śląska Cieszyńskiego	43. Pomnik ofiar strajku w 1925 r. w Orłowej
2. Błędowski kopiec	26. Letnia rezydencja Larischów	44. Po naszymu. Pieszo i na skrzydłach
3. Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszyń	27. Liceum Ogólnokształcące Towarzystwa Ewangelickiego w Cieszyń	45. PZKO Sucha Góra
4. Cieszyński Szlak Kwitnących Magnolii	28. Muzeum w Łomnej Dolnej	46. Anna Rucka
5. Dolina Olzy	29. Noemiracles	47. Rynek Mariacki w Jabłonkowie
6. Dom Książęcy w Jabłonkowie	30. Obelisk upamiętniający więźniów zamordowanych w obozie pracy w Zebrzydowicach	48. Skocznie narciarskie w Trzyńcu
7. Dom Przyrodnika	31. Ochotnicza Straż Pożarna w Suchej Górnej	49. Stawy w Trzanowicach
8. Dom robotniczy Sucha Góra	32. Osiedle Żimny pod Stożkiem	50. Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Gustawa Przeczka w Trzyńcu
9. Dom robotniczy w Stonawie	33. Owężziok	51. Szkoła Podstawowa i Przedszkole im. Jana Kubisza w Gnojniku
10. Emaus w Nawsiu	34. Gabriel Palowski	52. Szkoła Podstawowa i Przedszkole z Polskim Językiem Nauczania w Suchej Górnej
11. Festiwal Karwińskie Organy	35. Państwowa Szkoła Muzyczna im. Ignacego Paderewskiego w Cieszyń	53. Szpital Trzynieć Podlesie
12. Karol Folwarczny	36. Polska Szkoła Podstawowa w Gródku	54. Themgoroth
13. Fontanna z figurą Matki Boskiej Niepokalanej w Jabłonkowie	37. Polska Szkoła w Olbrachcicach	55. Wodospad Jastrzębi
14. Guckie piekło	38. Polski Chór Mieszany "Collegium Cantorum"	56. Willa Jana Kubisza w Gnojniku
15. Joanna Jurgala-Jureczka	39. Polskie kalendarze zaolziańskie	57. Zalew Grabina
16. Kaplica w Tyrze	40. Polski Zespół Śpiewaczy „Hutnik”	58. Zamek Szumbark
17. Karwińskie Morze	41. Pomnik Gabrieli Thun Hohenstein w Kończycach Wielkich	59. Zamek w Karwinie-Raju
18. Kawiarnia Avlon	42. Pomnik Tomasza Garrigue Masaryka w Czeskim Cieszyń	60. Zaolzie potrafi
19. Franciszek Kiedroń		61. Zespół Folklorystyczny Bystrzyca
20. Kolejka linowa na Jaworowy		62. ZPIT Zaolzie
21. Kopalnia Łazy		63. ZT Oldrzychowice
22. Kościołki - Leśny kościół w Dolnej Łomnej		64. Żywotek
23. Kościół św. Barbary w Łąkach		
24. Jan Kotas (pedagog)		

Rozbudowane artykuły [\[edytuj \]](#) [\[edytuj kod \]](#)

1. Klub szachowy	5. Macierz Ziemi Cieszyńskiej - dodanie ilustr.	9. Sibica - dodanie inf. o PZKO i ilustracji
2. Magnolia - inf. o szlaku turystycznym w Cieszyń	6. Faustyn Kulczycki - inf. o szkole muz. w Cieszyń	10. Sucha Góra - dodanie linków, informacji
3. Muzeum Śląska Cieszyńskiego - poprawki i inf. dodatkowe	7. Pałac Mysliwski Habsburgów w Cieszyń - link do szk. muz., źródło	11. Macierz Ziemi Cieszyńskiej - dodanie ilustracji
4. Mariusz Makowski - informacja o szlaku magnolii	8. Cierlicko - ilustr., inform. o rezydencji, źródło	12. Strój cieszyński - dodanie linków i ilustracji

REZULTATY DZIAŁAŃ UCZNIOWSKICH W WIKIPEDII

Śląsk Cieszyński w Wikipedii

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

Żywotek

[Dodaj języki](#)

Artykuł [Dyskusja](#)

[Czytaj](#) [Edytuj](#) [Edytuj kod źródłowy](#) [Wyświetl historię](#) [Narzędzia](#)

Żywotek – zdobiony **gorset**, przyszyty do szerokiej, marszczonęj spódnicy, stanowiący górną część **stroju cieszyńskiego**^[1]. Bogaty **haft** wykonywany na żywotkach i naszyte na nim ozdoby srebrne, a niekiedy nawet pozłacane, są elementem wyróżniającym strój cieszyński^[2].

Już pod koniec XVIII w. **cieszyńskie mieszcanki** nosiły stroje zdobione żywotkami^{[3][4][5][6]}. Tradycyjny ubiór na **Śląsku Cieszyńskim** był ważnym wyznacznikiem tożsamości regionalnej i dotyczy obecnie zarówno polskiej, jak i czeskiej części tego regionu^[7].

Krój

Żywotek wykonany jest z **aksamitu**, najczęściej w czarnym kolorze, także bordowym, granatowym, ciemnej zieleni i brązie. Cały żywotek jest usztywniony **tekturą** i podszyty **plócienną** lub **lnianą** podszewką. Żywotek uszyty jest z pięciu części. Tylne części żywotka, zwana jest **opleckiem** ze **szczytkiem** (trójkątne wycięcie pośrodku). Do **oplecka** przyszyte są przednie części – dwie **przedniczki**, połączonych z góry z **opleckiem** ramiączkami^[8].

Krój żywotka ulegał zmianom. Najstarsze, z pierwszej połowy XIX wieku miały 7 cm wysokości, współczesne dochodzą do 20–25 cm^[9].

Elementy dekoracyjne

Obszycie i haft na żywotkach

Żywotek starszego typu był obszywany srebrnym lub złotym **galonem**, **sutaszem** lub tasiemką. Do haftowania używano srebrnych lub złotych nici, które często przyozdabiano drobnymi metalowymi i szklanymi perełkami, cieniutkimi posrebrzanymi i pozłacanymi sprężynkami, rureczkami lub małutkimi cekinami. Najstarszy typ haftu zapożyczony z bogatych wzorów mieszczańskich to okazały pełny, wypukły haft o motywach roślinnych (stylizowane kwiaty, liście, kłosa)^[3].

Kobiety uczyły się haftu czasem w **przyszkolnych** szkołach^[10], zwykle jednak od starszych, doświadczonych hafciarek. Hafciarki żywotków używały prostego urządzenia zwanego **rómką** (ramka), czyli krosna hafciarskiego^[11].

Umiejętność wyszywania była powszechna, jednak najzdolniejsze osoby robiły to w celach zarobkowych. Zwykle były to kobiety uboższe, nie posiadające ziemi. Prawie w każdej wsi była hafciarka specjalizująca się w hafcie na żywotkach, z której usług korzystały inne kobiety^[12].

Z biegiem lat nie tylko zmieniał się krój żywotka. Ze względu na małą dostępność nici i taśm

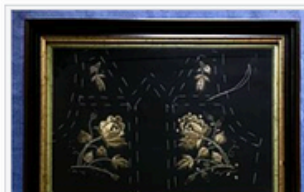
Przednia część żywotka składa się z dwóch przedniczek. Zbiory prywatne, XIX w. (wzór 1)

Oplecek część tylna żywotka, krój krótki XIX w. (wzór 1)

Wypukły haft o motywach roślinnych na żywotku (detal)

[Aniii2021](#), CC BY-SA 4.0, za pośrednictwem Wikimedia Commons

HISTORIA
W SIECI

WIKIMEDIA
POLSKA

[Anii2021](#), CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

[Pokraka Śląsko](#), CC BY-SA 4.0, za pośrednictwem Wikimedia Commons

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

Zadanie

Pomyśl przez chwilę o miejscowości, w której mieszkasz.
Co jest w tym miejscu charakterystycznego, pięknego, poruszającego twoje serce?

Sprawdź w Wikipedii czy jest hasło poświęcone temu obiektowi, o którym pomyślałeś/pomyślałaś.

Jest?
Nie ma?
Brakuje zdjęć?

Już masz pretekst do zrobienia projektu, który przyczyni się do zbierania sumy ludzkiej wiedzy, do współtworzenia największej encyklopedii świata. Wikipedii.

HISTORIA
W SIECI

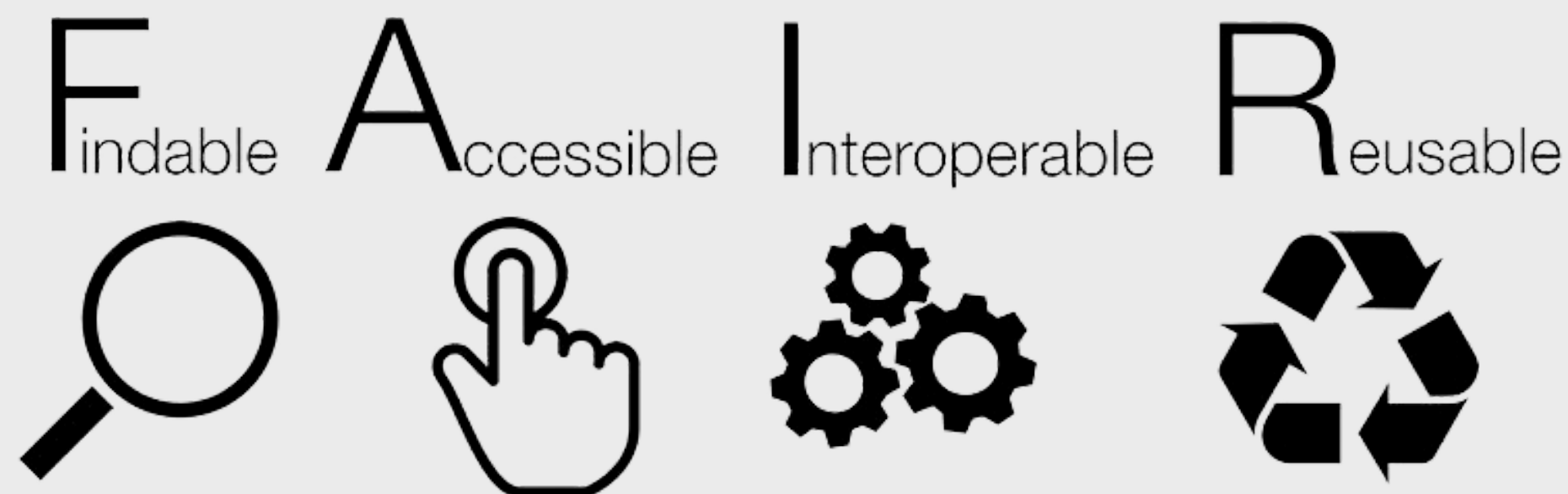

OTWARTA NAUKA - CO TO TAKIEGO?

Dążenie do tego by zasoby naukowe były jak najbardziej otwarte.

Jakie zasoby naukowe?

Co to właściwie znaczy “otwarte”?

[Autor: SangyaPundir, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons](#)

HISTORIA
W SIECI

OTWARTA NAUKA - JAK TO DZIAŁA?

Otwarta wiedza

Otwarta infrastruktura

Otwartość w społeczeństwie

Otwarty dialog

[Autor: UNESCO.org](https://unesco.org), CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

HISTORIA
W SIECI

WIKIDANE

Otwarta, wolna, społecznościowa, wielojęzyczna, wtórna baza wiedzy, zbierająca uporządkowane dane dla potrzeb ruchu Wikimedia, oraz dla wszystkich na świecie.

deklaracja = element → właściwość → wartość

Opisuje poszczególne cechy elementu.

Jest to jakikolwiek temat.
Np. rzecz, osoba, miejsce, artykuł w Wikipedii itp.
Każdy element posiada etykietę, opis i aliasy.

Rodzaj konkretnej informacji opisującej element.
Np. "wysokość" dla elementu "Giewont", "Stolica" dla elementu dot. kraju lub "płeć" dla elementu dot. człowieka

Wartość danej właściwości.
Np. wartością właściwości "wysokość" (w przypadku el. "Giewont") jest "1894 m n.p.m.", wartością właściwości "płeć" może być np. "kobieta" itp.

HISTORIA
W SIECI

PRZYKŁADY

element → właściwość → wartość

Michelle Obama → płeć → kobieta

Ziemia → najwyższy punkt → Mount Everest

Mount Everest → wysokość n.p.m. → 8848 m

HISTORIA
W SIECI

JAK TO WIDZI KOMPUTER?

element → właściwość → wartość

(Q13133) → (P21) → (Q6581072)

Michelle Obama → płeć → kobieta
(Q13133) (P21) (Q6581072)

Ziemia → najwyższy punkt → Mount Everest
(Q2) (P610) (Q513)

Mount Everest → wysokość n.p.m. → 8848 m
(Q513) (P2044) (8848 m)

(Q2) → (P610) → (Q513)

(Q513) → (P2044) → (8848 m)

HISTORIA
W SIECI

 Wikidata Query Service

ExamplesHelpMore toolsQuery Builder


```
1 #List of presidents with causes of death
2 SELECT ?h ?hLabel ?cause ?causeLabel (YEAR(?date) AS ?year) WHERE {
3   ?h wdt:P39 wd:Q11696;
4     wdt:P509 ?cause;
5     wdt:P570 ?date
6 SERVICE wikibase:label { bd:serviceParam wikibase:language "[AUTO_LANGUAGE],mul,en". }
7 } ORDER BY ?year
```


Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

HISTORIA
W SIECI

WIKIDANE

Zapytaj Wikidane (Query service): <https://query.wikidata.org>

Zobrazuj dane: https://www.wikidata.org/wiki/Wikidata:Tools/Visualize_data/pl

CROTOS - wyszukiwarka treści wizualnych

ENTITREE - drzewa genealogiczne

SCHOLIA - informacje o naukowcach i nauce

Wikidane - wprowadzenie dla początkujących (1.5h szkolenie, styczeń 2024)

HISTORIA
W SIECI

WIKIDANE - ZADANIE

Używając istniejących przykładów w Query service, zadaj Wikidany dowolne, interesujące Cię pytanie: <https://query.wikidata.org>

https://www.wikidata.org/wiki/Wikidata:Tools/Visualize_data/pl

Wejdź na ENTITREE - drzewa genealogiczne:

1. Znajdź drzewo genealogiczne brytyjskiej rodziny królewskiej.
2. Przejdź od obecnego króla Karola do królowej Wiktorii.

HISTORIA
W SIECI

KAŻDY BŁĄD JEST NIEGROŹNY PRZY DOSTATECZNEJ LICZBIE PATRZĄCYCH

Linus Torvalds (fiński programista, twórca i opiekun Linuksa)

HISTORIA
W SIECI

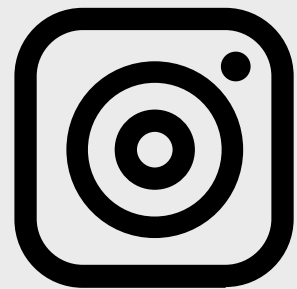
Kontakt

WIKIMEDIA POLSKA
www.wikimedia.pl
kontakt@wikimedia.pl

Wikimedia Polska

<https://www.facebook.com/WikimediaPolska/>

Polska Wikipedia

https://www.instagram.com/polska_wikipedia/

Wikimedia Polska

<https://www.linkedin.com/company/wikimedia-polska/>